

FM tager sig også af byfornyelse

Finn Mortensen har uden offentlige midler restaureret Søndergade-bus fra 1772

Finn Mortensen bygger ikke kun FM-huse. Efter en årrække, hvor han er blevet kendt for sine parcelhuse fortrinsvis i den rimelige prisklasse, har bygmesteren nu også slået sig på byfornyelse. Inden for det seneste år har han gennem-restaureret ejendommen Søndergade 32 i Horsens.

Opført i 1772

Huset er opført i 1772, og meget af det oprindelige hus var stadig tilbage, da Finn Mortensen gik igang med restaureringen sidste forår og sommer.

Han købte ejendommen allerede i 1985, da fabrikant Aksel Schur ønskede at sælge.

I de første år kneb det med at finde tid til at gå igang med restaureringen, netop fordi Finn Mortensen på det tidspunkt havde rigeligt at se til med byggeri af parcelhuse og andelsboliger.

- Men af og til fik jeg nogle bemærkninger fra folk, som mente, at det nu måtte være ved den tid, hvor der skulle ske noget. Og da vi så i 1990 var færdige med nybyggeri, gik jeg igang her på Søndergade.

Spændende, men dyrt

Finn Mortensen gav i 1985 omkring 1,6 mill. kr. for ejendommen, hvor blandt andet BT Centralen og Buksetrold bor til leje i stueetagen, og i forbindelse med restaureringen har han brugt yderligere 1,5 mill. kr.

- Byfornyelse er spændende, men også dyrt. Undervejs dukker der så mange ting op, som vi ikke havde kunnet forudse, inden vi gik igang. Det viser sig altid, at der er mere, der skal fornyes, end man havde regnet med. Og det koster, men det er også en type byggeri, som jeg har lært meget af.

Ikke istandsat i 25 år

Da Finn Mortensen overtog ejendommen, var det knap 25 år siden, den sidst var blevet istandsat. Så den trængte naturligt til at få frisket facaden op.

- Nogle steder bar huset præg af, at det - formentlig i starten af århundredet - var moderne at lavede pudsede facader. I hvert fald var bindingsværket nogle steder skjult bag en gang puds og maling. Og det synes vi selvfølgelig er helt forkert i dag.

- Vi har hentet bindingsværket frem og fornyet det, hvor det var nødvendigt. På en gavl kunne vi ikke redde bindingsværket, men har måttet mure den op.

- Indendøre har vi moderniseret og indrettet to lejligheder i tagetagen, der tidligere rummede nogle loftsværelser

Og overalt i huset er der installeret nyt varmesystem.

Okseblod og Horsens-gult

I dag står Søndergade 32 med bindingsværksfacader både mod gaden og mod gården.

En lille tilbygning imod gården havde det været allerbedst - og kønnet - at fjerne. Men den rummer butiksareal for to forretninger og kunne altså ikke undværes.

Bindingsværket er blevet okseblodsfarvet, og murværket imellem det gult.

- Ikke Skagensgult, men Horsens-gult, pointerer Finn Mortensen.

- Selvfølgelig synes vi, at facaden er blevet pæn. Men jeg har en drøm om med tiden at gøre facaden mod Søndergade helt færdig. I dag har butikkerne moderne baldakiner over vinduerne, og de skæmmer ærligt talt helhedsindtrykket.

- I øjeblikket er der ikke mulighed for at gøre noget ved det, men med tiden ville det være dejligt, om vi kunne fjerne baldakinerne og de store butiksruder - og istedet lave mindre sprosse-ruder som udstillingsvinduer.

Frednings-hensyn

Hele restaureringen har Finn Mortensen planlagt i tæt samarbejde med fredningsmyndighederne. Han har været i meget jævnlig kontakt med Fredningsstyrelsen i København og har fulgt de retningslinjer for restaureringen, som Fredningsstyrelsen foreskrev.

- Hensynet til fredningen og bygningens alder har haft indflydelse på alt lige fra farvevalg, rumstørrelser, tagvinduernes størrelser og fodlisternes form.

- Det betyder selvfølgelig en lidt langsom arbejdsgang,

men til gengæld bliver resultatet godt, fordi man ikke får mulighed for at forfalde til nemme, moderne løsninger, siger Finn Mortensen.

Vinduesrammer fra 1772

Som eksempel giver han, at en del af de gamle vinduesrammer fra 1772 er bevaret. Rammerne har været taget ud og skrabet helt rene for gammel maling, inden de blev monteret igen og udstyret med glas. Og i rammer fra 1772 sætter man selvfølgelig ikke termoruder, men istedet et enkelt lag glas, der så suppleres med forsats-vinduer.

Udskiftningen af ruderne imod facaden krævede i øvrigt omhyggelighed.

Nogle af de gamle hængsler var tæret op. De blev erstattet af nye, specielt fremstillede hængsler, præcist magen til de gamle. Men resten af de gamle hængsler blev genanvendt. Og i den forbindelse var det vigtigt at nummerere både vinduesrammer og hængsler, for ikke to rammer eller to hængsler er ens i et hus af den alder. Og delene passede kunne præcist på det sted, hvor de var fjernet.

Nul støtte

Finn Mortensen har restaureret ejendommen uden en eneste offentlig støtte-krone.

- Det havde da været dejligt med lidt byfornylingsmidler, men dem var der ingen af i kassen på det tidspunkt, da jeg gik i gang med arbejdet. Så jeg har måttet finansiere byggeriet selv.

Finn Mortensen er trods tilfredsheden med det første projekt ikke indstillet på at gå igang med en hel stribe restaureringer for at holde beskæftigelsen i sit firma.

- Det er ikke på byfornyelse, jeg tjener de store penge. Så det er ikke alene på den måde, man overlever i en periode med lav aktivitet i byggebranchen.

Finn overlever!

- Branche-folk siger, at der nogen Horsens-bygmester, der overlever krisen, er det Finn Mortensen. Han har nemlig forstået at lægge til side i »fede tider«, så der er noget at tære på i de magre. Hvad siger du til det?

- Det er da rigtigt nok, at jeg op igennem årene har været klar over, at byggeriet ikke altid ville løbe lige stærkt. Vi havde jo oplevet oliekrisen i 73 og måtte se i øjnene, at kriser af en eller anden art kunne komme tilbage.

- Da vi i 88 så udviklingen, kunne jeg se tegnene på, hvordan de kommende år ville blive. Men i 88-89 havde vi så mange byggerier igang, at

stagnationen tørst slog rigtig igennem i 90 og 91.

- Når man minimerer fradragetsretten for ejerboliger, lægger hele skattesystemet om og på alle måder straffer den, der bor i eget hus, skal det jo gå galt.

- Og ret tidligt var jeg klar over, at vi måtte forberede os på, at de glade byggeår fra 85, 86 og 87 ikke ville fortsætte. Og - ja, så må jeg nok indrømme, at mit gemyt er sådan skruet sammen, at jeg i den situation lægger lidt til side til de magre år.

Svinger kosten

- Men selvom man konsoliderer sig rimeligt godt, er der jo ingen, der ved, hvor længe byggekrisen varer. Alligevel ødelægger det ikke min nattesøvn.

- Jeg har den indstilling, at jeg altid vil kunne tjene min løn. Jeg er ikke bange for at tage fat. Har altid selv været meget med i arbejdet på byggepladserne, og skulle det komme til at knibe, er jeg ikke bleg for at tjene min løn på andet end husbyggeri.

- Jeg har altid syntes, det måtte være lykken at være vicevært på Søndergade. En morgenstund med kosten i hånden og en snak med gaden forretningsfolk og morgengæster. Det er da dejligt, griner Finn Mortensen, der som ejer af nr. 32 faktisk af og til svinger kosten.

Tekst:

Bente Just Rasmussen

Foto:

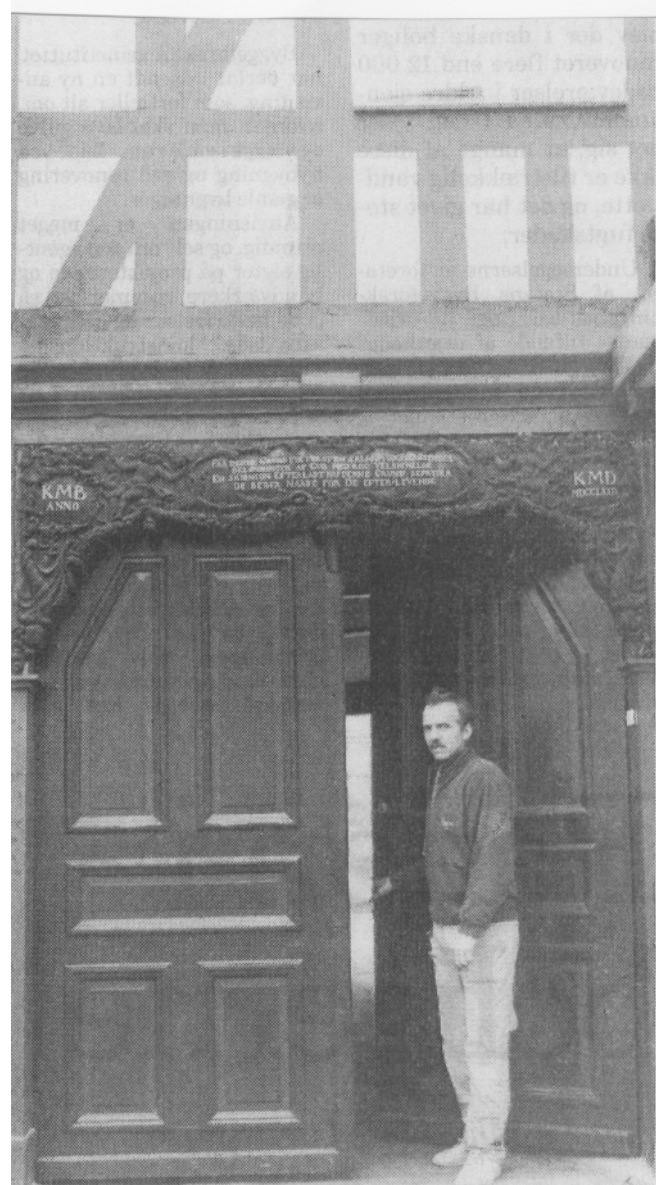
Lene Sørensen

- Kom og kig på nr. 32. Der kan du se, hvad jeg sysler med, når der ikke er nybyggeri, svarer Finn Mortensen på spørgsmålet om, hvordan man som bygmester overlever i en tid, hvor der praktisk talt ikke bygges parcelhuse.

Ingen nye huse i år

- I de sidste 20 år har jeg bygget efterhånden rigtig mange huse. Men for første gang siden 1970 støber jeg i år ikke et eneste fundament. Jeg tager et pusterum med nybyggeriet, fordi der simpelthen ikke er et marked lige nu. Istedet må jeg jo finde nogle andre områder, indtil byggeriet på et eller andet tidspunkt formentlig kommer igang igen.

Og restaureringen af nr. 32 på Søndergade er altså den nygren af byggeriet, som Finn Mortensen er gået ind i.

Finn Mortensen er glad for den gamle port med udskåret træ, inskription og i romertal årstallet 1772.